

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОГО АПАРАТУ ДЕРЖАВИ: ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ

Діюча система фінансового контролю в Україні потребує удосконалення з метою визнання її європейським співтовариством. Від неї вимагають зведення до мінімуму практики нецільового і неефективного використання коштів бюджетів усіх рівнів, майна державної і комунальної власності. Адже про результативність заходів, які здійснює контрольно-ревізійний апарат, свідчить стан фінансово-бюджетної дисципліни в державі. Отже, перед системою фінансового контролю стоїть важливе завдання – досягти стандартів демократичних країн щодо результативності контрольно-ревізійної роботи в бюджетній сфері.

Щороку органи ДКРС звітують про виявлені порушення, що призводять до втрат фінансових і матеріальних ресурсів держави, зокрема про:

- нецільове використання бюджетних коштів, взяття до сплати зобов'язань понад затвержені асигнування, відволікання бюджетних коштів у довготривалу дебіторську заборгованість;
- зайве витрачання бюджетних коштів внаслідок завищення обсягів і вартості виконаних робіт та наданих послуг;
- незаконну передачу державного та комунального майна суб'єктам недержавної форми власності;
- порушення встановленого порядку здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти та інші [1].

Незадовільний стан дотримання фінансово-бюджетної дисципліни в державі потребує оцінки рівня дієздатності органів ДКРС з метою визначення шляхів її підвищення.

Отож, результативність контрольно-ревізійної роботи в бюджетній сфері оцінюють шляхом обрахунку показника фактичної окупності діяльності ДКРС:

$$ОД = \frac{ОВПП}{ВУ}, \text{ де} \quad (1)$$

ОД – окупність діяльності ДКРС;

ОВПП – обсяг відшкодованих і поновлених ДКРС порушень, які призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів держави;

ВУ – видатки на утримання ДКРС.

Органи ДКРС щорічно звітують про використання коштів держбюджету на їх утримання (Таблиця 1).

Таблиця 1

**Аналіз обсягу та динаміки видатків на утримання органів ДКРС
у 2004-2005 рр.¹**

(вартісні показники – млн. грн.)

№ з/п	Статті видатків	Роки		Абсолютне відхилення	Темп росту, %	Темп приросту, %
		2004	2005			
1.	Оплата праці	88,9	137,9	49,0	155,1	55,1
2.	Нарахування на заробітну плату	32,3	49,6	17,3	153,6	53,6
3.	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	7,6	9,0	1,4	118,4	18,4
4.	Видатки на відрядження	3,0	4,1	1,1	136,7	36,7
5.	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1,9	2,9	1,0	152,6	52,6
6.	Капітальні видатки	6,2	2,1	-4,1	33,9	-66,1
	Всього	139,9	205,6	65,7	147,0	47,0

Так, у 2005 р. на утримання органів ДКРС використано 205,6 млн. грн. Ця сума перевищує обсяг фінансування діяльності контрольно-ревізійного апарату держави у 2004 р. на 65,7 млн. грн.

За наслідками ревізій і перевірок органи ДКРС законодавчо уповноважені вживати заходи (Рисунок 1). Так, щороку органи ДКРС забезпечують відшкодування і поновлення незаконних і не за цільовим призначенням проведених витрат, недостач матеріальних і фінансових ресурсів на загальну суму: у 2004 р. – 235,3 млн. грн., у 2005 р. – 537,2 млн. грн. До бюджетів, бюджетних установ і організацій, підприємств кожного року додатково надходять фінансові ресурси, загальна сума яких у 2005 р. порівняно з 2004 р. збільшилась на 23,2 млн. грн.

¹ Складено і розраховано на основі джерела [1]

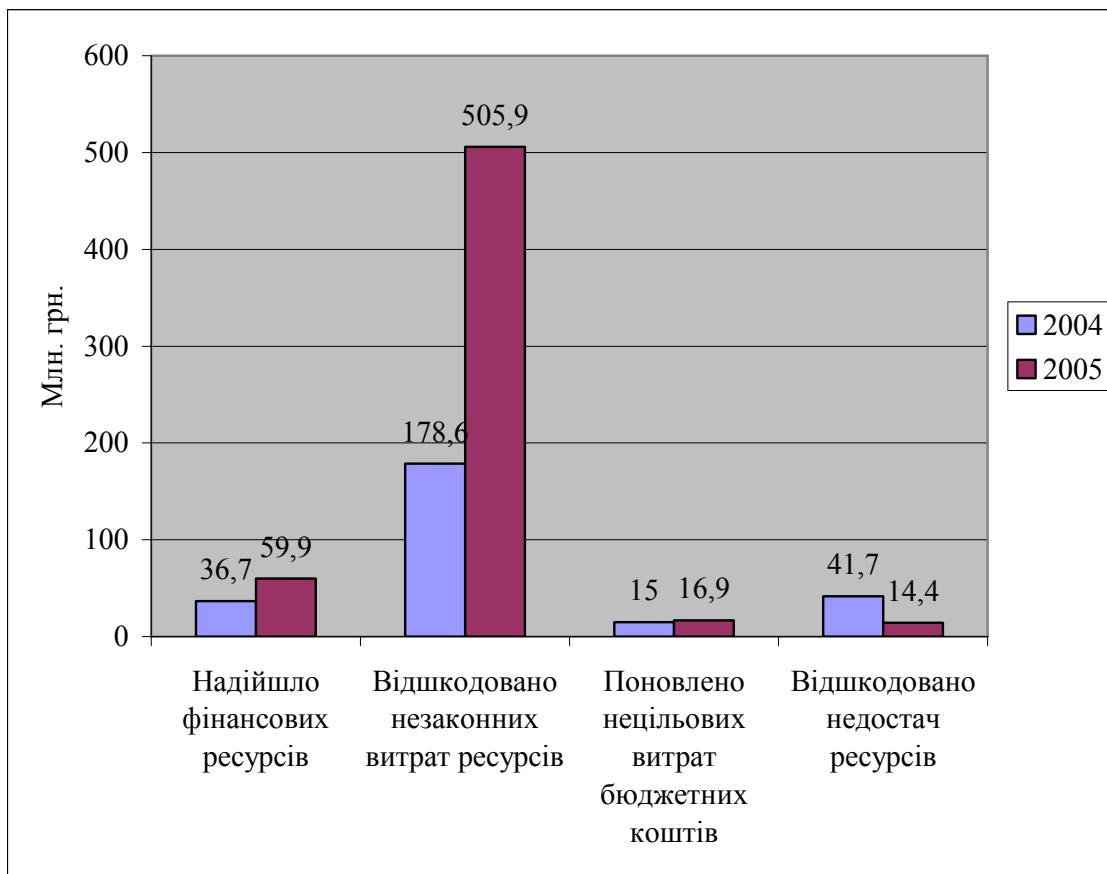

Рис. 1. Динаміка відшкодованих і поновлених органами ДКРС порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів держави, у 2004-2005 рр.²

У 2004 р. обсяг відшкодованих і поновлених органами ДКРС порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів держави, перевищив видатки на утримання органів Служби у 1,9 разів ($272,0 \div 139,9 = 1,9$). А числове значення показника фактичної окупності діяльності органів ДКРС у 2005 р. дорівнює 2,9 ($597,1 \div 205,6 = 2,9$). Отже, можна сформулювати важливий в практичному аспекті висновок – результативність заходів, що вживаються органами ДКРС для зміцнення фінансової дисципліни в державі, підвищилась у 2005 р. порівняно з 2004 р.

Вважаємо, що надалі активна дієздатність контрольно-ревізійного апарату держави повинна бути забезпечена такими шляхами:

² Побудовано на основі джерела [1]

- здійснення державного фінансового контролю за витрачанням бюджетних коштів, збереженням і використанням майна державної і комунальної власності;

- підвищення ефективності контрольних заходів, у тому числі шляхом профілактики та попередження фінансових правопорушень;

- налагодження взаємодії з міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування з метою повної реалізації результатів контрольних заходів;

- удосконалення нормативно-правових засад діяльності ДКРС;

- удосконалення проведення аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ, аудиту ефективності виконання бюджетних програм;

- подальший розвиток взаємодії ДКРС з іншими контролюючими та фінансовими органами, контрольно-ревізійними підрозділами міністерств, інших центральних органів виконавчої влади при здійсненні контрольних заходів;

- розвиток співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями.

Отже, успішна реалізація шляхів підвищення результативності діяльності ДКРС сприятиме посиленню боротьби з крадіжками і нецільовим використанням бюджетних коштів, забезпечить ефективність контрольно-ревізійних дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Звіт про результати роботи органів державної контрольно-ревізійної служби за 2004-2005 рр. – <http://www.dkrs.gov.ua/>.